# ADLİ RAPOR DÜZENLEME

Doç. Dr. Nesime Yağcı

**Adli Olgu Tanımı**

Genel olarak içerisinde suç unsuru bulunan / bulunabilecek olgular adli olgular olarak değerlendirilir.

## Acil Serviste Adli Olgular:

- Ateşli silah, patlayıcı, keskin ve künt aletlerle olan yaralanmalar,
- Trafik kazaları,
- Darp olguları,
- İş kazaları,
- Zehirlenme girişimleri ve zehirlenmeler,
- Cinsel saldırı olguları
- Aile içi şiddet olguları
- Anal veya oral yabancı cisim
- Suç unsuru taşıyan düşmeler, yanıklar, elektrik çarpmaları,
- Her türlü intihar girişimleri
- İşkence iddiaları

## Adli Olgu Bildirimi:

Türk Ceza Kanunu (TCK) 280. maddeye göre sağlık mesleği mensupları görevleri esnasında suç ile karşılaşırlarsa bildirmek zorundadırlar.
Bu madde gereğince hekim ve diğer sağlık personeli adli vaka olduğundan şüphe ettiği vakayı bildirir.

## Sonuç Bölümü Ölçütleri:

T.C. Sağlık Bakanlığı TCK ve CMK'da yapılan değişikliklerin ardından yayınladığı 22.09.05 / 13292 tarih ve sayılı genelgesinde adli olguların muayenesi ve rapor tanzimi konusunda ayrıntılı bilgiler vermiştir.

Hekimlerin saptadıkları travma bulgularının yasal karşılıklarını bulabilecekleri Adli rapor tanzimi için rehber (ARTİR) hazırlanmıştır.
(http://www.adlitabiplik.saglik.gov.tr)

TCK'da yaralama suçları, yaralama şilinin kişi üzerindeki etkisinin basit bir tıbbi müdahale ile giderilebilecek ölçüde hafif olması hali (Basit Tıbbi Müdahale-BTM ile giderilir) ve başkasının vücuduna acı veren veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan yaralama (BTM ile giderilemez) olarak değerlendirilmektedir. Yaralamanın vücutta kemik kırılmasına ve çıkığına neden olması halinde, kırığın ve çıkığın hayat fonksiyonlarındaki etkisi de bildirilmelidir. Sonucu itibarıyla ağırlaşma kriterleri ise: duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflaması, konuşmasında sürekli zorluk, yüzünde sabit ize, yaşamını tehlikeye sokan bir durum, gebe bir kadının çocuğunun vaktinden önce doğması, iyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa veya bitkisel hayata girmesi, duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesi, konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolması, yüzünün sürekli değişikliği, gebe bir kadının çocuğunun düşmesidir. Bir adli raporda yara skorlaması TCK'daki bu ölçütlere göre yapılmalıdır.

Adli rapor isteminde sonuç olarak yaralanmanın bu maddelerden hangisine girdiği sorulmaktadır. Hangi travmaların nereye karşılık geldiği ARTİR' de bulunabilir. Yaşamsal tehlikeye yol açan durum değerlendirilirken o sırada hastanın tıbben yaşamsal tehlikesi olup olmadığına değil, rehberde (ARTİR ) belirtilen yaşamsal tehlike ölçütlerine uyup uymadığına bakılacaktır.

Acil serviste yapılan değerlendirmelerde genellikle travmanın basit tıbbi müdahale ile giderilip giderilemeyeceği, yaşamsal tehlike ve kemik kırığı varsa kırığın yaşam fonksiyonlarını etkileme derecesini vermek yeterlidir.

Organın ya da duyunun işlevinde sürekli zayıflama; bir organın ya da duyunun, anatomik bütünlüğünün veya fonksiyonlarının, devamlı olarak %10-50 oranında bozulması ya da kaybolması, organın ya da duyunun işlevinin sürekli yitirilmesi ise, % 50'den fazla bozulması ya da kaybolmasıdır. Sürekli zayıflama veya kayıp olup olmadığına iyileşme beklenen olgularda en az 18 ay beklenerek karar verilir. Ancak amputasyon veya organ çıkarılması gibi durumlarda bu süre beklenmez. Yüzde sabit eseri tanımlayabilmek için yara iyileşmesi beklenip 6 ay sonra değerlendirme gerektiğinden acil serviste bu hususta değerlendirme yapmak gerekmez.

Hangi kemik kırığının ve çıkığının hayat fonksiyonları ne kadar etkilediği rehberde gösterilmiştir. Birden fazla kırık durumunda ise kırıkların listede karşılık gelen

değerlerinin kareleri alınarak toplanır ve toplamın karekökü alınır. Bu sonuç kırıkların toplamının hayat fonksiyonlarını etkileme derecesini verir.
(1: Hafif, 2,3: Orta, 4,5,6: Ağır)
Zehirlenme ile gelen hastalarda rehberde bulunan zehirlenmelerde yaralanma ağırlığının değerlendirilmesi bölümüne bakılması gerekir. Yalnızca semptomatik tedavi ile yetinilen, gözlem süresince her hangi bir komplikasyon saptanmayan ve gastrik lavaj ve aktif kömür dışında tedavi gerektirmeyen olgular basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek nitelikteki zehirlenme olgularıdır.
Rehberde travma sonrası gelişen ruhsal bozukluklar da basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek ölçüde bozukluklar, algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan durumlar, duyulardan veya organlardan birinin işlevinin yitirilmesine veya iyileşme olanağı bulunmayan hastalığa neden olan bozukluklar olarak sınıflandırılmıştır.

**Takip / Yorum**

Kesin rapor geçici rapor diye bir ayrım yoktur. İstenen rapor her zaman kesin rapordur. Var olan bulgular kişi hakkında kesin rapor düzenlemek için yeterli değilse, yani sonuç bölümü düzenlenemiyorsa, sonuca kadar olan bölüm yazılarak uygun merkeze sevki yapılır. Buna kullanımda geçici rapor denilmektedir.

***Kaynaklar:***

1- Adli Tıp Ders Kitabı. Polat MO, İnanıcı MA, Aksoy ME. Nobel Tıp Kitabevi, 1997, İstanbul
2- Klinik Adli Tıp. Prof. Dr. Oğuz Polat, Seçkin Yayıncılık, 2004, Ankara

MARMARA ÜNİVERSİTESİ